

АНГЛОМОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯДРА ПРАВОСЛАВНОГО КОНЦЕПТУ «ІКОНА»

Стовбур О. В.

аспірантка,

асистентка кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови

Запорізький національний університет

вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна

orcid.org/0000-0001-5448-4264

olga.stovbur.zp@gmail.com

Ключові слова:

*міжконфесійна комунікація,
мовна картина мови, релігійна
картина світу, словникові
дефініції, найменування ікони.*

У руслі сучасних лінгвістичних досліджень особлива увага приділяється взаємодії мови, культури та релігії, а вивчення концепту як одиниці мови та культури одночасно є найкращим шляхом для вирішення низки відповідних питань. Усе більшої актуальності проблема вивчення християнських концептів та лексики, яка їх репрезентує, набуває у світлі глобалізаційних світових процесів для поліпшення міжкультурної, міжрелігійної та міжконфесійної взаємодії. Саме тому проблема відтворення православного концепту «ікона» засобами англійської мови є актуальною і своєчасною.

У науковій розвідці був досліджений взаємозв'язок між релігійною та мовною картинами світу, який визначається так: релігійну картину світу формують основні релігійно-культурні поняття та концепти, що трансформуються людиною крізь призму свого мислення і відображуються на мовному рівні. Саме різниця в мовних та культурних картинах світу і стає проблемою під час іншомовного відтворення одиниць релігійного концепту.

Щодо досліджень релігійних концептів в Україні, то вони проведені переважно на матеріалі української мови (П. Мацьків, Т. Вільчинська, Н. Піддубна); стосовно порівняльного аспекту дослідження, то слід визнати досить незначний корпус досліджень у цій сфері (Л. Черноватий, О. Жихарева, Н. Попович).

Концепт «ікона» вивчається нами в лінгвокультурологічному аспекті. Вибраний нами концепт є одним зі значимих духовних концептів української мовної картини світу, який практично не досліджений у руслі іншомовної репрезентації. Лексикографічний опис ядерної лексеми концепту «ікона» на основі тлумачення словникових дефініцій дає змогу зробити висновок про те, що існує певна асиметрія компонентів значень в англійській та українській мовах.

Найбільш складними для іншомовного відтворення релігійних концептів є ті, що в силу культурно-історичних причин є лакунарними в мові реципієнта. Відносно української та англійської релігійних лінгвокультур це і є концепт «ікона». У силу розходжень в основах віровчення різних християнських конфесій існує загроза помилкового переносу значення лексем, що репрезентують концепт (семантичний трансфер), і навіть помилок догматичного характеру.

ENGLISH REPRESENTATION OF THE CORE OF THE ORTHODOX CONCEPT OF ICON

Stovbur O. V.

Postgraduate Student,

Assistant at the Department of English Translation Theory and Practice

Zaporizhzhia National University

Zhukovskoho str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine

orcid.org/0000-0001-5448-4264

olga.stovbur.zp@gmail.com

Key words: *interfaith communication, linguistic picture of the language, religious picture of the world, dictionary definitions, icon naming.*

In the course of modern linguistic research, special attention is paid to the interaction of language, culture and religion, and simultaneous study of the concept as a unit of language and culture is the best way to solve a number of relevant issues. The problem of analysis of the Christian concepts and the vocabulary that represents them is becoming more and more relevant in the light of globalizing world processes for the improvement of intercultural, interreligious and interconfessional interaction. That is why the problem of reproduction of the Orthodox concept of icon by means of the English language is relevant and timely.

In our study, the relationship between religious and linguistic worldviews was researched, defined as follows: the religious worldview is formed by basic religious and cultural notions and concepts, which are transformed by a person through the prism of his thinking and are reflected at the linguistic level. It is the difference in linguistic and cultural worldviews that becomes a problem when reproducing units of a religious concept in a foreign language.

As for religious concepts studies in Ukraine, they were conducted mainly on the material of the Ukrainian language (P. Matskiv, T. Vilchinska) with regard to the comparative aspect of the study, it should be recognized that there is a rather insignificant body of research in this area (L. Chernovatyi, O. Zhykhareva, N. Popovych).

The concept of icon is analyzed in the linguistic and cultural aspect. The chosen concept is one of the significant spiritual concepts of the Ukrainian linguistic picture of the world and is practically not explored in the sphere of foreign language representation. The lexicographic description of the core lexeme of the concept of icon based on the interpretation of dictionary definitions allows us to draw conclusions that there is a certain asymmetry of the components in the English and Ukrainian languages.

The most difficult in for the presentation of religious concepts in a foreign language are those that, due to cultural and historical reasons, are lacunar in the recipient language. With regard to the Ukrainian and English religious linguistic cultures, this is the concept of icon. Due to differences in religious issues in various Christian denominations, there is a threat of erroneous transfer of the meaning of lexemes representing the concept (semantic transfer) and even errors of a dogmatic nature.

Статтю присвячено одній із найбільш актуальних проблем взаємодії мови, культури та релігії й, відповідно, міжкультурного, міжрелігійного та міжконфесійного діалогу. У зв'язку із цим вербалізація православного концепту «ікона» засобами англійської мови має особливе значення.

Актуальність дослідження визначається зростаючим інтересом науки до релігійної концепто-сфери та лексики, що її вербалізує, а також необ-

хідністю осмислення деяких невивчених у цій сфері питань, а саме іншомовної репрезентації релігійних концептів. Незважаючи на велику кількість розвідок із лінгвоконцептології у вітчизняній та зарубіжній лінгвістиці, дотепер релігійний концепт «ікона» практично не розглядався. Аналіз наукових досліджень в Україні показав, що цей концепт як домінанта української релігійної картини світу та православної мовної свідомості ще

досі не був предметом системного дослідження, що й зумовило вибір теми статті.

Предметом проведеного аналізу стали одиниці української християнської лексики, які вербалізують ядро концепту «ікона»; **об'єктом** – їх інтерпретація англійською мовою. **Метою** дослідження є віднайдення причин семантичної аберрації (семантичної невизначеності) варіантів англійської відтворення відповідних лексичних одиниць, що репрезентують концепт «ікона». **Наукова новизна** дослідження полягає у виборі самого об'єкта та предмета дослідження, оскільки релігійний концепт «ікона» не підлягав науковому аналізу ні на матеріалі рідної чи іноземної мови, ні в порівняльному аспекті. **Матеріалом** для аналізу слугували тлумачні та релігійні словники української та англійської мов, богослужбна література та відповідні християнські тематичні вебсайти англійською та українською мовами. У ході дослідження була виокремлена **перспектива** – порівняльне дослідження периферійного шару концепту «ікона» на матеріалі двох мов (української та англійської).

У зв'язку з установленням у мовознавстві антропоцентричної парадигми наукових досліджень центральним у ньому стала проблема співвідношення мови та мислення. У рамках цього підходу акценти змістилися на людину як носія мови, і поняття «картина світу» набуло широкої актуальності. Воно трактується в різних науках залежно від того, під яким кутом вони розглядають світ. Відповідний термін з'явився у науковому обігу в кінці XIX ст. в роботах стосовно фізичної картини світу. Згодом у «Логіко-філософському трактаті» це поняття використав австрійський філософ Л. Вітгенштейн, у якому він стверджував, що навколишній світ – це сукупність фактів, а не речей, і визначається він виключно фактами [1, с. 288].

Сучасні погляди науковців на поняття картини світу можна звести до узагальнення про те, що картина світу – це сума уявлень людини про довкілля, його глобальний образ, що лежить в основі її світобачення через призму тієї чи іншої мови. Із часом термін «картина світу» став дуже зручним і ємним для репрезентації відповідних понять, і нині він широко використовується в роботах філологів, філософів, культурологів, когнітологів та інших спеціалістів. Саме цим ми завдячуємо появі такої кількості різноманітних термінів: «наївна», «наукова», «релігійна», «художня», «концептуальна», «мовна» картина світу. Дві останні є найбільш універсальні: перша пов'язана з відповідними знаннями людини про світ, а друга – із засобами їх експлікації. Оскільки наше дослідження обмежено форматом та рамками статті, ми не претендуємо на розгорнутий

розгляд історії питання картини світу, однак проаналізуємо більш детально поняття мовної та концептуальної картини світу.

Говорити про мовну картину світу дає змогу той факт, що картина світу знаходить свій відбиток у мові. Саме поняття мовної картини світу у 30-х роках XX ст. увів у науковий обіг Л. Вайсгербер. У праці «Зв'язок між рідною мовою, мисленням і дією» він зазначав, що можливість рідної мови полягає у тому, що вона містить у своїх поняттях і формах мислення певну картину світу і передає її всім членам мовної спільноти [5, с. 7].

Мова виступає своєрідною зв'язною ланкою між внутрішнім світом людини і зовнішнім. Людина, сприймаючи світ у процесі своєї діяльності, фіксує результати свого пізнання у мовній картині світу, при цьому кожна мова створює свою мовну картину, яка позначається унікальністю відповідно до унікальності кожного народу, етнічної групи, що послуговуються цією мовою.

Розглянемо визначення мовної картини світу відомими мовознавцями, у чийх працях сутність цього поняття трактується по-різному. Так, Г. Колшанський визначав мовну картину світу як сукупність знань про світ [8, с. 23]. Українська науковиця О. Селіванова визначає мовну картину світу так: «Представлення предметів, явищ, фактів, ситуацій дійсності, ціннісних орієнтирів, життєвих стратегій і сценаріїв поведінки в мовних знаках, категоріях, явищ мовлення, що є семіотичним результатом концептуальної репрезентації дійсності в етносвідомості» [10, с. 365]. В. Жайворонок трактує поняття «мовна картина світу» як «мозаїкоподібну польову структуру взаємопов'язаних мовних одиниць, що через складну систему фонетичних явищ, лексико-семантичних і граматичних значень, а також стилістичних характеристик відбиває відносно об'єктивний стан речей довкілля і внутрішнього стану людини, тобто загалом картину (модель) світу як таку» [7, с. 15]. Згідно з І. Голубовською, мовна картина світу – це «виражене засобами певної мови світовідчуття та світорозуміння етносу, вербалізована інтерпретація мовним соціумом навколишнього світу і себе у цьому світі» [5, с. 36].

Цікавою є думка О. Левченко про те, що мовна картина світу позначає «вузли» концептуальної картини світу. Дослідниця пропонує для виявлення відмінностей менталітетів народів зіставляти «не лише явища всіх мовних рівнів, які є лише верхівкою айсбергу, але й змодельовані за мовними рефlekсами одиниці концептуальних рівнів» [9, с. 22].

Концептуальна картина світу – уявлення світу у свідомості особистості, система певних знань про навколишню дійсність. Вона тлумачиться здебільшого як сукупність знань, уявлень про світ, знань,

однак концептуальна картина світу – це не лише система понять про сукупність реалій довкілля, а й система смислів, що втілюються у ці реалії через слово-знак і слово-концепт [6, с. 4]. Мовна картина світу пов'язана з концептуальною картиною світу, оскільки поняття, які створюються у людській свідомості, поступово узагальнюючись, згодом набувають рис концептів.

Підсумовуючи сказане вище, можна стверджувати, що мовна картина світу являє собою багатовимірне явище, важливий елемент національної культури, у якому акумулюються всі її знання, уявлення та цінності, це ментальні уявлення народу, які знайшли своє відображення в мові. Картина світу, яка недоступна безпосередньому спостереженню, об'єктивується лінгвістичними засобами, тож реконструювати концепти як одиниці картини світу ми можемо лише на основі їх словесного враження. Мовна та **концептуальна картини світу** переважно хоча й накладаються одна на одну, однак не повністю. Про це свідчить наявність у кожній мові певної кількості безеквівалентної лексики, лакун.

Релігійна картина світу нерозривно пов'язана з мовною. Відомо, що у житті представника будь-якої культури релігійний чинник має особливе значення, оскільки він впливає на моральну свідомість етносу і є важливим елементом його релігійного світогляду, а також має вплив не тільки на соціум, а й на кожного окремого індивіда. Окрім того, релігія впливає не лише на формування особистості, а й на всю лінгвокультуру в цілому і формує її моральні та ціннісні орієнтації. Українська дослідниця Т. Вільчинська трактує релігійну картину світу як сакральну площину картини світу, одну з її іпостасей [2, с. 303].

Релігійна картина світу формується на основі відповідних релігійно-культурних понять, осмислює та конструє ці поняття у вигляді релігійних концептів. Свою картину світу має і християнство. Однак слід пам'ятати, що навіть у руслі однієї християнської релігії (православ'я, католицизму і протестантизму) є певні догматичні розходження, які позначаються на відмінностях їхніх картин світу. Так, мовні одиниці, які актуалізують смисли християнського віровчення, можуть мати різне наповнення в християнських конфесіях, при цьому особливості православного віровчення описуються в термінах, характерних для західного християнства. Саме це і стає релевантним і важливим аспектом нашого дослідження, адже під час відтворення релігійних концептів ми маємо справу не лише з міжмовними проблемами, а й із міжкультурними; саме ці проблеми через різницю в мовних та культурних картинах світу часто стають дискусійними.

У християнську концептосферу входять різні релігійні концепти, як ті, що виникли з появою

релігії (церква, ікона, воскресіння, літургія), так і ті, що існували раніше, але особливим чином інтерпретувалися в християнському релігійному середовищі (свічка, небо, хліб, хрест). Концепти першого типу мають культурно-духовну природу, вони включають у себе артефактний і духовний складники. Саме тому традиційного лінгвокультурологічного підходу до описання релігійної семантики концепту може виявитися недостатньо без знайомства з основами віровчення. У нашому випадку це питання православної іконографії.

Тож зробимо невеликий екскурс в історію. Основні принципи іконошанування та сюжети були сформовані ще до розпаду Церкви в 1054 р. на Західну і Східну, чим пояснюється співпадіння більшості іконографічних сюжетів. Проте в подальшому в процесі історичного розвитку християнських конфесій виявилися розбіжності у сфері інтерпретації догматів, канонів (зокрема обрядів) та в розумінні святості, об'єктивованої мовними одиницями. Сакральна творчість обох Церков стала розвиватися різними шляхами, зокрема у сфері іконографії; незважаючи на наявність низки загальних догматичних положень, можна знайти невідповідності, які вказують на відмінності в концептуалізації відповідних понять. Оскільки традиція вшанування ікон зберіглася лише в православній та католицькій Церквах (на відміну від здебільшого англосмовної протестантської), то цей чинник і позначився на відсутності в англійській мові засобів для їх позначення.

Зазначимо, що у дослідженні англосмовної об'єктивації православного концепту «ікона», його понятійного складника ми дотримуємося лінгвокультурологічного підходу, уважаючи концепт мовною одиницею, образом, згустком культури у свідомості людини. Хоча концепт і може бути вербалізований різними способами, усе ж найбільш значущим засобом його експлікації є саме лексичні одиниці, оскільки концепт вербалізується і стає частиною семантичного простору мови. У нашому дослідженні ми вивчаємо лише понятійний бік концепту «ікона». Вербалізаторами концепту можуть слугувати, перш за все, лексема «ікона» та слова, що належать до ядра номінативного поля концепту. Часто основне ім'я підсилюють, увиразнюють численні ад'єктиви, що разом із ним становлять атрибутивні синтагми, у яких експлікуються різні ознаки концептуалізованого поняття [3, с. 111].

Розглянемо етимологію слова-номінанта концепту «ікона» (icon). Етимологічний словник англійської мови дає таке роз'яснення:

icon (n.) also ikon, 1570s, “image, figure, picture,” also “statue,” from Late Latin icon, from Greek eikon “likeness, image, portrait; image in a mirror; a semblance, phantom image;” in philosophy,

“an image in the mind,” related to eikenai “be like, look like,” which is of uncertain origin. The specific Eastern Church sense is attested from 1833 in English. Computing sense first recorded 1982 [16].

Як бачимо, специфічне сакральне поняття лексеми «icon» у релігійному смислі з’явилося в англійській мові аж у XIX ст., однак із плином часу та розвитком суспільства воно практично нівелювалося і було витіснене іншими значеннями, що не мають релігійного забарвлення. Це стає очевидним під час звернення до авторитетних словників англійської мови.

У словнику **Cambridge Dictionary** надається три визначення:

1) a small picture or symbol on a computer screen that you point to and click on (= press) with a mouse to give the computer an instruction; 2) a very famous person or thing considered as representing a set of beliefs or a way of life; 3) *(also ikon) a painting, usually on wood, of Jesus Christ, or of a person considered holy by some Christians, especially in Russia and Greece* [12].

Словник **Oxford Learner’s Dictionary**:

1. a small symbol on a computer or smartphone screen that represents a program or a file; 2. a famous person or thing that people admire and see as a symbol of a particular idea, way of life, etc.; 3. *(also ikon) (in the Orthodox Church) a painting or statue of a holy person that is also thought of as a holy object* [17].

Словник **Merriam-Webster**:

1. a person or thing widely admired especially for having great influence or significance in a particular sphere; 2. emblem, symbol; 3. a graphic symbol on a computer display screen that represents an app, an object (such as a file), or a function (such as the command to save); 4. *[Late Greek eikōn, from Greek] in Eastern Orthodox Christianity : a representation (as in a mural, a mosaic, or a painting on wood) of sacred events or especially of a sacred individual (such as Jesus Christ, the Virgin Mary, or a saint) used as an object of veneration or a tool for instruction* [15].

Словник **Collins Dictionary**:

1. If you describe something or someone as an icon, you mean that they are important as a symbol of a particular thing. 2. *An icon is a picture of Christ, his mother, or a saint painted on a wooden panel.* 3. An icon is a picture on a computer screen representing a particular computer function [13].

Словник **Britannica Dictionary**:

1. a small picture on a computer screen that represents a program or function; 2. a person who is very successful and admired; 3. a widely known symbol; 4. *also ikon : a religious image in the Orthodox Christian church* [18].

Із наведеного матеріалу стає очевидно, що в усіх цих словниках значення ікони як сакрального об’єкта стоїть на периферії мови. Порівняємо це

із визначенням в **Академічному словнику української мови**:

ІКОНА, и, жін. Живописне, мозаїчне або рельєфне зображення бога або святого, якому поклоняються віруючі; образ [11].

Як бачимо, концептуальний простір поняття «ікона» (icon) в англійській та українській мовах характеризується певною асиметрією, при цьому стає очевидним, що українська мова більш тяжіє до позначення сакральності в зображенні, тоді як англійська – до позначення символу чи значка на комп’ютерному дисплеї.

Одним із головних джерел під час опису концептів, пов’язаних із релігійною тематикою, є словники релігійних термінів. Аналіз відповідних словників показав відсутність розходжень в описі семантики одиниці «ікона» (icon) як в англійських, так і в українських словниках. Це й не дивно, оскільки в них йдеться про специфічну релігійну термінологію, яка залишається незмінною.

Як було зазначено вище, догматичні розходження між різними релігійними конфесіями позначаються на відмінностях їхніх картин світу. Так, мовні одиниці, які актуалізують смисли християнського віровчення, а отже, і концепти, можуть мати різне наповнення. Особливо це відчувається під час співставлення концептів православ’я та протестантизму, оскільки вони належать до різних культур та експлікуються різними мовами. При цьому існує загроза опису православного віровчення в термінах, характерних для західного християнства. Своєю чергою, розходження між англійською та слов’янською культурами на міжконфесійному рівні призвели до появи міжмовних лакун.

Розглянемо спосіб вербалізації релігійного концепту «ікона» на прикладі ікони Покрова Пресвятої Богородиці. Цей образ присвячений відповідному українському православному святу, якого не існує в англійській релігійній традиції. Вербалізатором концепту слугує, перш за все, лексема «ікона», однак слід зазначити, що більш ускладненою у цьому разі видається необхідність репрезентувати значення диференційної ознаки концепту цієї ікони англійською мовою. Проаналізуємо варіанти англійської репрезентації диференційних ознак концепту «ікона»: *Patronage of the Mother of God, Protection of the Theotokos, Intercession of the Mother of God, Protecting Veil of the Mother of God*. Найбільш проблемним для відтворення тут є іменник «покров», який може мати подвійне значення у цьому контексті: 1. Омофор (покрив) Богоматері, який Вона тримала над містом, щоб захистити християн від ворога. 2. Сама ідея її заступництва.

Аналіз найменувань дає можливість стверджувати, що перші три варіанта об’єктивують, з

невеликими семантичними розбіжностями, ідею заступництва. Для вибору варіанту, який є семантично найближчим, буде раціональним удатися до компонентного аналізу. Так, за даними Collins English Dictionary, іменник Patronage означає скоріше ідею покровительства керівника до підлеглого; значення лексеми Protection указує на узагальнену ідею захисту; нарешті, оскільки одиниця Intercession має сему заступництва, зокрема і молитовного, нам вона видається найбільш удалим варіантом. В останньому варіанті *Protecting Veil of the Mother of God* іменник veil експлікує значення одиниці омофор, а в означенні protecting експлікується ідея заступництва. Тож саме цей еквівалент вважаємо найбільш повним для репрезентації ядра концепту «ікона».

Прикладом того, як догматичні розбіжності впливають на експлікацію понятійного компоненту концепту «ікона», є також найменування ікони «Тайна Вечеря». Відомий англомовний відповідник цієї назви – *Last Supper*. Неспівпадіння найменувань зумовлене різними мотиваційними її ознаками. Річ у тому, що в православ'ї лексична одиниця «тайна» відтворює два різні значення: по-перше, велику неосяжну для людського розуму тайну Господа (тайна), по-друге, упровадження в той день Ісусом Христом головного християнського Таїнства – Євхаристії. У протестантській англомовній культурі це таїнство не має такого сакрального значення та сприймається скоріше як суто символічний ритуал. Звуженість мотиву номінації призводить до розуміння Останньої Вечері як прийому їжі і, отже, до втрати сакрального смислу найменування.

Іншим прикладом спотворення значення концепту під час вербалізації догматичних особливостей православ'я у структурі іконіму може бути назва ікони *The Descent into Limbo*, де православний компонент Hell/Пекло відтворений як Limbo. Відомо, що поняття «limbo» – чистилище є догматом католицької Церкви, який був прийнятий у 1439 р. і який не підтримується у православ'ї. Відповідно, використання цієї лексеми є небажаним.

Назва ікони Святого Георгія Переможця має декілька англомовних відповідників: *Saint George the Victory-Bearer*, *Saint George the Victorious*, *George the Great Martyr and Triumphant*, *Saint George the Warrior*, *Saint George the Trophy-Bearer*. Як бачимо, сакральний смисл найточніше відтворено у перших двох варіантах, де є сема перемоги (Victory-Bearer та Victorious). Однак у другому варіанті використана еквівалентна іншомовна одиниця, що робить найменування точнішим, аніж калька у попередньому варіанті. Назва Triumphant у третього варіанту має сему, яка позначає скоріше емоційний стан переможця, ніж саму перемогу.

У третьому варіанті Warrior утрачена сема перемоги, в останньому (Trophy-Bearer) – відсутня основна ідея – ідея перемоги над гріхом.

Проведений аналіз дає змогу стверджувати, що під час англомовного відтворення лексики, яка репрезентує концепт «ікона», формується різний концептуальний простір. Під час міжмовного співставлення спостерігається певна асиметрія значень відповідних лексем, що може призвести до заміни православної термінології на католицьку чи протестантську і навіть до догматичних викривлень. Саме тому англомовне відтворення концепту «ікона» потребує уважного лінгвістичного та богословського аналізу, оскільки назви ікон належать до сакральної лексики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Витгенштейн Л. Логико-философский трактат. Москва, 2017. 288 с.
2. Вільчинська Т.П. Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові XVII–XVIII ст. : монографія. Тернопіль : Джура, 2008. 424 с.
3. Вільчинська Т.П. Концепт «війна»: особливості мовної об'єктивації у газетному тексті. *Лінгвістичні студії*. 2017. Вип. 34. С. 110–114.
4. Голубовская И.А. Этнические особенности языковых картин мира. Киев, 2002. 293 с.
5. Гумбольдт В. фон. О различии строения человеческих языков и его влияния на духовное развитие человеческого рода. Москва, 1960. 397 с.
6. Жайворонок В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення. *Культура народів Причорномор'я*. 2002. Вип. 32. С. 51–53.
7. Жайворонок В. Українська етнолінгвістика: Нариси : навчальний посібник. Київ : Довіра, 2007. 262 с.
8. Колшанский Г.В. Объективная картина мира в познании и языке. Москва : Наука, 1990. 103 с.
9. Левченко О. Фразеологічна символіка: лінгвокультурологічний аспект : монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2005. 352 с.
10. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Київ, 2006. 716 с.
11. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980). Ікона. URL: <http://sum.in.ua/s/ikona> (дата звернення: 20.02.2023).
12. Cambridge Dictionary. Meaning of icon in English. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/icon> (дата звернення: 20.02.2023).
13. Collins Dictionary. Definition of 'icon'. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/icon> (дата звернення: 20.02.2023).

14. E.D. Hirsch, Jr., Joseph F. Kett, James Trefil. The New Dictionary of Cultural Literacy. What Every American Needs to Learn. URL: <http://static1.1.sqspcdn.com/static/f/840021/28310981/1591814964413/the-new-dictionary-of-cultural-literacy.pdf?token=4bNOgJgIOrm6JwGLpRkJVP8ICkw%3D> (дата звернення: 20.02.2023).
15. Merriam-Webster Dictionary. Definition icon. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/icon> (дата звернення: 20.02.2023).
16. Online Etymology Dictionary. Icon. URL: https://www.etymonline.com/word/icon#etymonline_v_1477 (дата звернення: 20.02.2023).
17. Oxford Learner's Dictionary. Definition of icon noun from the Oxford Advanced Learner's Dictionary. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/icon?q=icon> (дата звернення: 20.02.2023).
18. The Britannica Dictionary. Britannica Dictionary definition of ICON. URL: <https://www.britannica.com/dictionary/icon> (дата звернення: 20.02.2023).
7. Zhaivoronok V. (2007) *Ukrainska etnolinhvistyka* [Ukrainian Ethnolinguistics]: Essays: Textbook, Kyiv : Dovira, p. 262.
8. Kolshanskiy G.V. (1990) *Obyektivnaya kartina mira v poznanii i yazyke* [Objective picture of the world in cognition and language], M.: Nauka, p. 103.
9. Levchenko O. (2005) *Frazeolohichna symbolika: linhvokulturolohichnyi aspekt* [Phraseological symbolism: linguocultural aspect]: monograph. Lviv: LRIDU NADU, p. 352.
10. Selivanova O. (2006) *Suchasna linhvistyka* [Modern linguistics]: terminological encyclopedia. Kyiv, p. 716.
11. *Slovyk ukraiinskoï movy* [Dictionary of the Ukrainian language]. Academic explanatory dictionary (1970–1980). Icon. URL: <http://sum.in.ua/s/ikona> (accessed 20 February 2023).
12. Cambridge Dictionary. Meaning of icon in English. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/icon> (accessed 20 February 2023).
13. Collins Dictionary. Definition of 'icon'. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/icon> (accessed 20 February 2023).

REFERENCES

1. Wittgenstein L. (2017) *Tractatus Logico-Philosophicus*. M., p. 288.
2. Vilchynska T.P. (2008) *Kontseptualizatsiia sakralnoho v ukraiinskii poetychnii movi XVII–XVIII st.* [The conceptualization of the sacral in the Ukrainian poetic language of the XVII – XVIII centuries]: *monohrafiia*. Ternopil: Dzhura, p. 424.
3. Vilchynska T.P. (2017) *Kontsept "viina": osoblyvosti movnoi obiektyvatsii u hazetnomu teksti* [Concept of War: Features of linguistic objectification in newspaper text]: *Linhvistychni studii*, v. 34. Vinnytsia, Vasyl Stus DonNU, pp. 110-114.
4. Holubovska I.A. (2002) *Etnicheskiie osobennosti yazykovykh kartin mira*. [Ethnic features of the linguistic pictures of the world]. K., p. 293.
5. Humboldt W. von. (1960) *Über die Verschiedenheit des menschlichen Sprachbaus und ihren Einfluss auf die geistige Entwicklung des Menschengeschlechts*. M., p. 397.
6. Zhaivoronok V. (2002) *Problema kontseptualnoi kartyny svitu ta movnoho yii vidobrazhennia* [The problem of the conceptual picture of the world and its linguistic reflection.]. *Culture of the Prychernomoria peoples*, v. 32. Symferopol, pp. 51–53.
14. E.D. Hirsch, Jr., Joseph F. Kett, James Trefil. The New Dictionary of Cultural Literacy. What Every American Needs to Learn. URL: <http://static1.1.sqspcdn.com/static/f/840021/28310981/1591814964413/the-new-dictionary-of-cultural-literacy.pdf?token=4bNOgJgIOrm6JwGLpRkJVP8ICkw%3D> (accessed 20 February 2023).
15. Merriam-Webster Dictionary. Definition icon. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/icon> (accessed 20 February 2023).
16. Online Etymology Dictionary. Icon. URL: https://www.etymonline.com/word/icon#etymonline_v_1477 (accessed 20 February 2023).
17. Oxford Learner's Dictionary. Definition of icon noun from the Oxford Advanced Learner's Dictionary. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/icon?q=icon> (accessed 20 February 2023).
18. The Britannica Dictionary. Britannica Dictionary definition of ICON. URL: <https://www.britannica.com/dictionary/icon> (accessed 20 February 2023).